ЦЕТИЊСКИ ВЈЕСНИК

ИЗЛАЗИ СРИЈЕДОМ И СУБОТОМ.

Цијена: за Црну Гору на годину 10 круна, на по године 5 круна; ван земље 15 франака у злату.

Уређује: ОДБОР

Адреса: „Цетињски Вјесник" — Цетиње. Adresse: „Le Courrier de Cettigné" Cettigné (Monténégro)

Поједини број 10 пара.

БРОЈ 60. ЦЕТИЊЕ, СРИЈЕДА 28. ЈУЛА 1910. ГОД. ГОДИНА III.

Старим претплатницима

Извјештавамо све оне који нијесу обновили претплату на лист, да ће им од 1. августа бити обустављено даље шиљање листа, ако до тада не обнове претплату. Ко дакле не жели да му се обуставља лист, нека похита са обнављањем претплате, а ко не мисли, да и даље прима лист, моли се да положи претплату за овај мјесец дана.

Интервју са Господаром

Његово Краљ. Височанство Књаз Господар благоволио је примити у аудијенцију дописника бечкога листа Neue Freie Presse, који је у своме листу објавио ове Господареве ријечи:

„Необавјештеност и завист јесу они неуздани извори, из којих и у понеки орган великог јавног мишљења у Европи допре каква сасвијем нетачна вијест у вези са прогласом Моје земље за Краљевину.

Прије свега могу вас увјерити, да Мој зет, Краљ Србије Петар, топло поздравља узвишење Црне Горе на степен Краљевине. О томе Ми је дао доказ у своме писму, којим Ме је извјестио да због слабости здравља не може лично да учествује у прослави, коју Ми Мој народ спрема 15. августа поводом педесетгодишњице Моје владавине. Дубоко Ме је ожалостила вијест о немогућности личног учешћа Краља Србије у свечаностима на Цетињу, јер ће његово одсуство о данима прославе учинити празнину у кругу породице, сродника и осталих одличних гостију. Али Краљ Петар шаље свога сина, Наслједника Александра, који ће на јубиларним свечаностима заступати Србију и накнадити одсуство свога оца. Увјерен, да Краљеве добре жеље за Мене и за напредак Црне Горе дијели и српска влада, којом поздравља Црногорску Краљевину. Она је у томе погледу била вјерни тумач народа Србије, који Црној Гори жели свако добро, као и она њему. Кад се Књаз Милан прогласио за првога Краља Србије, ја сам се томе чину највише обрадовао. Србија, која је до тад, као и Црна Гора, била Књажевина, узвишењем на степен Краљевине појачала је свој углед, што је и Црној Гори корисно. Као год што се ми радујемо сваком напретку Србије, природно је, да се и она сад весели подизању нашега угледа, пошто обоје сечињавамо једну душу у два тијела истога народа.

Што пак извјесни органи српске јавности у питању прогласа Црне Горе за Краљевину желе да представе мишљење свога народа друкчије но што је у ствари, узрок ваља тражити у познатој чињеници, да необавјештеност и завист често пута могу да заведу извјесне савременике, да рђаво прихвате или протумаче велика дјела, чији значај и добре послједице леже у будућности.

Смијешно би било и помислити, да би због прогласа Црне Горе за Краљевину између Мојега и талијанскога Двора могли постојати и најнезнатнији неспоразуми. Просвјећена Италија и њен мудри Краљ, који су толико драги Мени и Мојим Црногорцима, у свакој су нам прилици дали доказа о томе, колико нас љубе и колико добра желе Мени и Црној Гори.

Тако исто и моћна аустро-угарска монархија предусриједа нас пријатељски. То потпуно одговара духу њенога монарха, који се према нама понашао увијек каваљерски. Ваш свуде поштовани суверен дао Ми је о томе најбоље доказе 1853., 1862. и 1877. године кад се наша отаџбина налазила у великој опасности од турских спага, које су биле запријетиле њеној самосталности. Такве чињенице не могу се избрисати из нашега сјећања.

Са радошћу сам примио вијести о симпатичном пријему, на који је у великом културном свијету наишао глас о прогласу Моје земље за Краљевину, коју жели сав Мој народ. Црна Гора заједно са Мном и Мојом Кућом трудиће се, да се и у будуће покаже достојна тих симпатија.

Црногорска Краљевина нити је израз каквих амбиција, нити дјело чије протекције или непозваног утицаја. Она је одјек силне животне моћи једног храброг и ваљаног народа, који се показао способан за напредак и за јачање и одржање своје државе. Узвишење Црне Горе на степен Краљевине природна је послједица вјековне слободе ове земље, њене прошлости, њених жртава и признања које је стекла као поуздан ослонац европске просвјећености на Балкану. Мислим не би било право, кад би се то одликовање ускратило народу са таквим врлинама, и земљи са таквом прошлошћу и таквим културним задатком. Црна Гора, као Краљевина, рачуна на још јачу потпору од стране просвјећеног европског јавног мишљења, да би са још више воље и љубави узела удијела у мирном културном раду".

Дописник попраћа Господареве ријечи овом примједбом: „Књаз, који је почео говорити мирно и полако, што је Њему својствено, постепено је уносио у разговор све више топлине и живахности. Кад сам слушао изговор послједњих ријечи, које је одлучно и јако наглашавао, изненадио сам се пламу младалачког жара, који је буктао у томе седамдесетогодишњаку. Не бјеше ту ништа унапријед срачунато, никаквог извјештаченог патоса не бјеше у његовим ријечима. Осјетио сам, да Књаз с поносом гледа на свој педесетогодишњи владалачки рад и да у узвишењу своје Књажевине на степен Краљевине гледа плод својих мука".

Ватикан и Шпанија

Између Ватикана и Шпаније дошло је до дипломатског сукоба, који је узео толико озбиљне размјере, да је шпански посланик при Ватикану напустио Рим, а очекује се, да ће и папски нунције напустити Мадрид. Сем тога постоји озбиљна опасност, да дође и до грађанског рата у Шпанији, на нарочито настојавање противника садање династије.

Претендент на шпански пријесто дон Хаиме Бурбон већ се отворено спрема, да се користи овим конфликтом, те је све своје присталице у Шпанији позвао да буду спремни, да на први позив ступе под његову заставу.

Зато и постоји опасност, да овај сукоб не изазове братоубилачки рат, јер ваља знати, да је он раздијелио шпански народ у два непријатељска табора: клерикални и слободуми. Настала је борба безобзирна и страсна како само вјерске борбе могу бити. Високо свештенство, аристократија, жене, од безбројних фратара фанатизовани заостали сељаци, читави крајеви сјеверо-западне Шпаније ускомешане се као да ће на крсташку војну на прву вијест о диференцијама између власти и Ватикана. У Валенсији господе из најодличнијих кругова приређују литије и јавне молитве, да се Бог смилује и спасе Шпанију од „новог Диоклецијана" (садашњег министра предсједника); у Севили и Мадриду носе се по улицама „моћни" свеца и држе се литије као иначе за вријеме суше; бискупи и аристократи позивају народ јавно на отпор „сила револуције" којима је данас „издана" Шпанија. Не штеде ни самога краља и њему пријете револуцијом и детронизацијом они исти, који сваки либерални покрет проглашавају за револуцију и дјело анархиста и безбожника.

С друге стране опет, сам сукоб с Ватиканом био је у стању да приближи и измири све слободноумне елементе од умјереднијих господских либерала до Иглезиасових социјалиста и каталонских анахиста.

Већ сам тај факт доказује, да је данас у Шпанији питање цркве важније од свих других. Оно још увијек може најјаче да заталаса најхетерогеније масе народа, и најопречније друштвене слојеве, старовремске Баске у Пиринејима као и батаљоне фабричких радника у Барселони, високу аристократију са средњевјековним животом и схваћањем као и модерне трговце и индустријалце и да изазове сукоб, у којем се заборавља и на интерес саме отаџбине.

Питање, које је сукоб изазвало, прилично је, за једну и за другу страну, незнатно: хоће ли присталице некатоличких вјера смјети на својим богомољама имати спољашње, видљиве аблеме и хоће ли се извјесне конгрегације морати подвргнути закону о удруженима. У том, разумије се, није тежиште сукоба: ради се о много озбиљнијим питањима: да се отпочне борба против владе, које се боје ради даљих њених циљева.

А ево у чему они виде повреду свога права. Садашња влада је, уз помоћ краљеву, ублажила у пракси онај чланак шпањолског устава, који говори о некатоличким богомољама у Шпанији, у толико, што ће од сада, како је већ речено, и те богомоље моћи имати и неке спољашње амблеме. На то је Ватикан одговорио оштром нотом, у којој се протестује против својевољног кршења конкордата. Влада је на то одговорила, да конкордат регулише само односе између државе и католичке цркве, па према томе не може бити нитангиран једним чином власти, који с католичком црквом нема никакве везе. Из тога закључује да Ватикан присваја право, да одлучује о томе, како се има држати шпанска влада и у питањима, која га се апсолутно не тичу: хоће да буде контрола над владом и у стварима, које се тичу цркве.

Влада у Шпанији је Ватиканове захтјеве одбила и изгледа да не мисли попустити. Буде ли се тако држала, имаће на својој страни све либералне елементе и сав цивилизованији дио народа не само из културних, него још више из економских разлога. Црква у Шпанији има силних имања и огромну индустрију, а радну снагу, безбројне калуђере и калуђерице, има скоро бесплатно; пореза готово и не плаћа. Томе још долази јединствена организованост рада и агитација, која умије и трговину и врло земаљске интересе цркве да представи као свету ствар вјере. С таквим конкуренцом, разумије се, не може се изићи на крај. — Ти економски мотиви су и нагнали прошле године гладне раднике у Барселони да пале манастире и убијају калуђере. У њима су, не неоправдано, видили главни узрок своје бједе.

Разумије се, да ће Ватикан подузети све и сва, да у овом сукоби побиједи.

Срби под Турском

Двије године, а толика разлика! Чисто за невјеровање, а особито с обзиром на оно што је некако баш у ово доба било по цијелој отоманској империји.

Двије године је прошло од преврата у Турској. Тој револуцији слободе обрадовали су се били сви народи велике отоманске царевине. Обрадовали су се били, што их је љуљушкала слатка и варљива нада, да је тим куцнуо час слободе, реда и закона и њиховим патњама и мукама да је крај. Бар на младотурским револуционарним заставама тако је исписано било.

А како је данас, послије пуне двије године дана? Ево шта о томе пишу сада из Скопља:

„Прође и велики народни празник слободе. Прославили смо дан, у који се прије двије године отворише широм тамнице, из којих сужњи изађоше слободни, а одбјеглци у туђини и планини, вратише спокојно на своја огњишта.

Али тако је било прије двије године, посред братимљења и велике радости, када бар ми, не могосмо ни замислити, да ћемо већ други празник слободе и уставности дочекати са пуним хапсанама, и са толиким одбјеглим у планине и туђину, као што је доиста данас. Шта је све било и због чега је до тога дошло и сувише је познато, а зна се и ко је томе крив. О томе је било до сада и сувише ријечи, и далеко би нас одвело ако би се на овом мјесту понова око тога задржавали. Главно је да ми стојимо пред пуним затворима, слободе лишених Отоманаца, не због крађе и убистава, већ неправедно осумњичених због пушака и других нелојалних намјера, које у ствари апсолутно не постоје.

Надали смо се и вјеровали смо, да ће се бар на дан народног празника слободе, општим помиловањем свих затворених и одбјеглих, учинити крај великом незадовољству и великој неправди учињеној према толиким синовима слободне отоманске домовине. Надали смо се, јер смо увјерени, да би то доиста био један мудар акт, који би много што-шта предао забораву;

NACIONALNA BIBLIOTEKA CRNE GORE

једно патриотско дјело, које би пратила благодарност толиких, који сада цвиле по тамницама или се потуцају као дивље звјери по планини и туђини.

На жалост, то се није догодило и док је помиловање овог пута обухватило најобичније преступнике, дотле су наша браћа остала и даље по мемљивим затворима, да под ударцима батина а међу четири хапсанска зида, желио уздину за слободом, којој се толико радоваху и за коју у старом режиму толике муке и жртве поднесоше.

Да је било ма и најмање државничке мудрости, много чега рђавога не би морало бити.

Ако је остало још поле увиђавности државничке, ако страст није сасвијем надвладала разум, крајње је вријеме, да се досадање погрешке једном већ поправе и да се у уставној Турској да могућности свима грађанима без разлике вјере и народности, да буду у истини срећни и задовољни. Први корак к томе јесте помиловање свих затвореника и одбјеглих због пушака, за шта још није доцкан".

Криза у Хрватској

Бан Томашић у кризи — Одлука хрватске странке права — Организација нове странке — Распуст сабора

Као што је познато, између бана Хрватске и Ставоније и српско-хрватске коалиције дошло је до сукоба. Бан је имао *да одговори захтјевима пактка, који је* склопљен између њега и коалиције, али није хтио, и крај наваљивања коалиције. Када је коалиција од тога створила питање, бан је поднио владару оставку, али му је он није хтио да уважи. Извјештавајући о томе коалицију, бан је тражио да се она изјасни, пошто је коалиција одговорила, да сматра да пакт не постоји и да се споразуму о новом пакту може приступити само тако ако бан *затражи пријатељство његово.*

Бану се тај одговор није допао и онда је почео на своју руку да ради, по оној *divide et impera!*

Поводом тога ових дана састали су се чланови хрватске странке права на конференцију, која је трајала два сата.

Предсједавао је др. Перо Маждић. Присутни су били Пинтеровић, Бауер, Бедековић, Церовац, Модрушан, Шишић, Пазечек, Кукуљевић, Новосел, Барчић, Марковић-Радован, Тушкан, Мажуранић и Лукинић, и развила се била свестрана и врло жива дебата о познатом предмету.

Конференција је најзад довршена, те је о томе изашло ово саопштење:

Саборски клуб хрватске странке права одржао је дана 23. јула 1910. своју конференцију те закључио:

„Саборски клуб хрватске странке права једнодушно закључује, да се имају позвати остале хрватске странке и поједини чланови хрватско-српске коалиције да ступе у преговоре у сврху уједињења свих хрватских елемената у једну јединствену странку на основу програма, који се има споразумно утврдити и која ће јединствена странка са српском самосталном странком и надаље у коалицији у складу дјеловати".

Бан Томашић сматра закључак хрватске странке права добрим знаком за провођење свога програма и за састав нове странке. Како се боји, да би се посао око тога свише отегао, ако се препусти читавој хрватско-српској коалицији, да вијећа и да закључак створи о државу према бану, одлучио је бан безусловно да распусти сабор. То потврђује и службени лист овим ријечима:

„Распуст садашњега сабора постао је неминовно нужан. Распуст сабора нужан је у првом реду зато, јер коалиција у данашњем њеном саставу мањка повјерење према бану, и јер се бан непрестано сумњичи, да има неку посебну мисију за састав сабора од посве других елемената.

Ушљед помањкања тога повјерења не може бан водити гувернементалну странку, јер без тога повјерења није могуће да се како треба према парламентарним начелима води народна политика с јемством за успјех. А ово повјерење не може бан друкчије стећи и овом сумњичењу не може друкчије крај учинити, него да чином докаже, како у истини нема мисије, која му се импутира. То ће тако показати ток самих избора. Само тако могу чланови коалиције стећи потуно повјерење у бана, којега у пуној мјери не би могли добити без нових избора".

У „Хрватској Слободи" читамо: „Како *се поговара, д-р Томашић није непријатно примио закључак домовинаша*, те није несклон заједнички радити с новом странком, коју би саставио хрватски дио коалиције. Али распуст сабор и нови општи избори слиједиће безувјетно. Фузионирање странака обавити ће се и прогласити наком распуста сабора, а дотле ће се радити на редакцији оћенитог као и актуелног програма. Овај потоњи издати ће се према интенцијама д ра Томашића".

Како се говори, послан је већ приједлог за распуст хрватскога сабора владару. Дође ли брзо одговор, биће хрватски сабор распуштен 7. августа.

Нови избори ће бити концем октобра.

Црна Гора и Турска

— Саопштења о Ц. Гори из Цариграда —

О односима између Црне Горе и Турске *„Б. Пајвне"* имају од своје стално дописника из Цариграда ово:

Политика Црне Горе према Турској бан ово дана пред велике прошлогодње свечаности, показује тако добре резултате, да ће свакога Србина та вијест обрадовати. Сви знамо, да је Црна Гора и до сада умјела одржати баланс између својих тежња и турских политичких претензија, и да је Црна Гора умјела увијек и помућене односе доводити до изврсне хармоније. Интерес Српства је такав био увијек и Црна Гора је према њему водила такав правац политике. Неколика питања из односа Црне Горе и Турске добила су ово дана рјешење и то таква рјешења, која показују позитивне резултате у политици Црне Горе.

Султан ће послати на цетињске свечаности нарочито изасланство, које ће честитати будућем краљу прославу 50-годишње владавине. У изасланству су бивши велики везир Хусејин Хилми паша са још једним пашом, као својим ађутантом, једним вишим официром и једним дипломатским чиновником. Њих ће пратити црногорски заступник у Цариграду Јован Поповић. Изасланство има да изјави у име султаново велико задовољство, што црногорски народ добија краљевину.

Питање о црногорско-турској граници приводи се крају. Наименоване су комисије с обје стране и оне ће у скоро почети рад. У турској комисији је скадарски валија Бедрија паша, а у црногорској бригадир Јанко Вукотић са још два стручна члана. Та комисија ће имати да реализује протокол раније комисије. Турска ће уступити неколико села Црној Гори, а Црна Гора има да уступи Турској једно мјесто. По томе протоколу Турска ће имати да исплати 17.000 лира (350.000 динара) сељацима оних села, која се уступају Црној Гори.

Треће питање, које ће се такође у најкраћем времену рјешити, јесте регулација Дрима и Бојане и исушивање Скадарског Језера. Турска влада ће на јесен подићи парламенту законски приједлог о томе питању и на тај начин ће бити остварена давнашња жеља Књаза Николе, који је и лично интервенисао у томе питању.

Та три политичка факта показују оно, што смо тврдили, а то је, да су односи између Црне Горе и Турске доведени у фазу правога пријатељства и чисте политичке ситуације.

У суботу су послата два хата, које је султан поклонио Књазу Николи. И тако је Турска са поклоном и изасланством манифестовала своје добро расположење према политици Црне Горе.

У вези са тим у Цариграду се говори, да ће послије прогласа црногорске краљевине Краљ Никола походити султана. Вријеме походе није одређено.

Ово дана ће се привести крају и уговор о узајамном издавању криваца између Црне Горе и Турске. На томе уговору се од скора почело радити и нарочито је интерес Турске захтијевао, да се он што прије оствари. Црна Гора је изашла на сусрет Турској, а ова одговара на то територијалним увећањем Црне Горе.

Српство

Напредни сазив Н. Скупштине. Бројне [illegible] тврде, да ће се Н. Скупштина сазвати [illegible] у напредни сазив [illegible] у [illegible] са Србијом. На тај начин уговор би ступио на снагу још одмах, [illegible] заједничка влада у Бечу има раније одобрење у парламенту за закључење уговора.

Српски соколи у Цеље. Српски сокоо у Загребу иде на овогодишњи велики слет свију словеначких сокола у Цељу, који ће бити 1. августа. На овоме слету биће и стотина чешких сокола, а тако исто и хрватских.

„Матица Српска" у Дубровнику. Ускоро ће Матица Српска у Дубровнику почети са издавањем својих публикација. Што то није могла већ прије да учини разлог лежи у мањкавости штампарских прилика у Дубровнику. Као прва књига ове „Матице" изаћи ће *„Наше приморје"* од Марка Цара. Ако икако буде могуће, издаће „Матица" још током овога љета „Историју Боке из аустриског владања од год. 1787. до 1805.—6" и од год. 1811. до 1817. 18. Осим тога расписала је „Матица" награду од 1000 круна за дјело „Културни и економски развитак Срба у Аустро-Угарској од најстаријег доба до данас". Рукописи се имају послати „Матици" најкасније до конца год. 1911. „Матица" је осим тога ступила у преговоре са „Матицом Хрватском", „Матицом Словенском" и „Матицом Далматинском" ради измјене књига.

Словенство

Воћарско-градинарска изложба у Прагу. Земаљско централно удружење чешких градинара, приређује у септембру и октобру ове године, под протекторатом краљевског славног града Прага, други велику земаљску градинарско-воћарску изложбу. Изложба ће бити смјештена у Краљевској шуми близу Прага на простору од 80.000 кв. м. од тога ће грађевине заузети 30.000 кв. м. и биће подијељена овако: повртарство, воћарство, виноградарство, индустрија, наука, пластична умјетност, декоративна умјетност и цвјећарство.

Југословенска изложба у Паризу. Умјетници Југославени, који живе у Паризу, спремају се, да у јесен 1912. године приреде у Гран-Палеу на Елизејским пољима умјетничку изложбу, на коју ће позвати све умјетнике са Словенског Југа. На овој изложби биће заступано: сликарство, скултура, гравура и архитектура. Поред тога биће и декоративно одјељење, у коме ће се изложити све врсте предмета: тканине, везови, чипке, гричарија, гвожђарство, цизелерство, гравура, инкрустација, филиграненство, дрворези, и т. д. умјетнички рађени у стилу народне орнаментике, индивидуално схваћени.

У самој изложбеној грађи биће отворен музички салон, у коме ће се под управом виолинисте композитора г. Ткалчића свирати само југословенска музика, народна и умјетничка оних композитора, који буду хтјели да се њихове композиције изводе сопственим извођењем, или поиђу своја дјела ради интерпретације вокалном или инструменталном музиком пред умјетницима и публиком.

Циљ и строга озбиљност саме изложбе препоручују озбиљно и строго одабирање умјетничких предмета и израђевина за излагање, јер оцјена француског народа, који носи првијенство у свему, а највише у умјетности, поставиће и нас у ред цивилизованих народа, а на основи вриједности изложених предмета.

Подробни програм о учешћу на изложби биће објављен у свим југословенским листовима у најскорије вријеме. За ближа обавјештења ваља се обратити на г. Николу Јеремића, сликара, Париз, 3. rue Cit-le-Couer.

Злочин д-р Крипена

— Једна велика сензација —

Страни листови пуни су извјештаја о сензационом догађају, који се у Лондону

ПОДЛИСТАК

СА СВИХ СТРАНА

РАСПЕЋЕ

СЛИКА ИЗ ЖИВОТА

написао **Б. С. М.**

Али све њено напрезање било је узалудно. И иако је одлучно настојавала, препуштајући се бодовима, који су душу распињали а тијело мождили, наслађујући се често што ти *ме сама себе најстрашније осуђује и постепено убија*, она је најзад малаксала и подлегла, осјећајући да јој душа у подрлаш доласи и да више неће моћи издржати. Напријед више није могла, јер је осјећала, да ће јој такав живот и послиједњу снагу одузети и да ће је до лудила довести, те и иако је хтјела да мучи себе, није хтјела да мучи, оказа и спутава њега, ту добру душу, која је према њој, и иако га је до срца уједа, *тако пажљива, нежна и добра била.*

Неки унутарњи патњи банио је пред њиме, да са оваквим животом раскрсти, да му каже све и да се са њиме за увијек опрости. И тако, од како је у кућу довео за ово три године њиховог заједничког живота напоше се први пут једно према другом.

Стоји. Чека да је он ослови и пита шта би хтјела, али он се прави невјешт као да је не види и као да је замишљен, ма да и сувише осјећа њену близину.

Главу је оборила на једре груди, укинила се као мрамор без даха и живота, а по биједом и тугом покривеном лицу просуо се страх, који је највјешће изражавао на биједим и чисто помодрелим уснама, чврсто приљепљеним једна уз другу. Пламтила је сва, да јој се кошуља на облом тијелу тресла и снага угибала.

Он је није гледао. Окренуо је главу у страну и као да се удубио у размишљања, окрећући јој све више леђа. Осјећао је близину њену, *осјећао је како пред њиме трепти* као лист од јасике, како јој се снага крши и ломи, како се увија и трне, а срце му се стезало, крв јуче струјала као да му наговјешта буру која му се загушеном тутњавом све више и више приближава, како га обуимава и пријети да га или сломи и поништи или да га собом у недогледе понесе као вихор сламку кад завитла, подижући је са земље и витрајући се у ваздуху с њоме.

Страјенно је и чекао, да она прво почне, онако исто као што је она са великом зебњом очекивала да он први прекине ово мучно ћутање, да би му отворила и срце и душу и учинила крај својим патњама и мукама.

Она је бојажљиво подигла главу и са страхопоштовањем га погледала.

— Ја бих — усудила се она, али јој ријеч на уснама замрла када је он окренуо главу према њој и са раширеним зјеницама погледао као да се из дубоког сна буди.

Оборила је снисходљиво главу, дубоко уздахнула и зћутала. Чекала је да јој он што рече, али је он ћутао и његов поглед на њу почивао. Чисто је осјећала како је тај поглед пече, како је сажиже и у прах и пепео претвара, те се још више купила, стрепећи и увијајући се.

— Треба ли ти што? — зачула је његов сухи глас.

— Не... Бих с тобом говорила! — прозборио она дрхтавим гласом, подижућа погамћене очи према њему.

— Са мном?! — прозборио је он набурено и још оштре се у њу загледао.

Она издржа намћурени поглед његов. Гледала га је плачно, молећи и умиљавајући се као да се плашила да га не увриједа. На дугим трепавицама, које су јој засјенчавале још више тамне колутове око очију и лице, мрким тепом покривено, јаче истицале блистале су се оштре суза као од росе приковане, а усне су јој подрхтавале, разлучивше и купиле.

— Ја идем... Молила бих те да ме пустиш... Не могу више... измождена сам, прошла... снага ме издала...

Глас јој је дрхтао, увлачио му се у душу, пијенао је и кидао, крвавећи по пијелом његовом тијелу, те је уздрхтао и зачуђено је погледао.

— Опрости, по Богу брат да си ми, ма не могу више... Живот ме у твојој кући убија, пиши и ломи... сврвиће ме... Згријешила сам ти и пред Богом и пред људима и срамоту ти напијела... Крива сам ти много, знам... али зар је то божја воља... И ти си због тога патио и страдао, прије здрав, и сада патиш... Ни мени није боље... За гријехе своје ја сам испаштала као нико мој... Муке су моје као муке Христове на крсту. Сама сам се разапела, па је право и да страдам, ма ту, у твојој кући, крај тебе не могу више... Х[illegible] ме, чини што год ти је воља, ма живу ме крај тебе не остављ... Мучи ме...

Ријечи су јој биле испресијецане, раскомадане, пуне бола, туге и силног осјећаја. А он, *слушајући је, као да је био запрепашћен* и, у први мах, само је разгорјелих очију гледао, не дишући погледа са ње. Свака му је ријеч падала на душу као жервањ, да су му се груди од силног узбуђења надимале, а крв у главу јурнула.

— А ја? — тихо је закрљао он. — Шта је са мном? Шта ћу ја да кажем? Ја сам мученик, ти страдаш, ти патиш, а ја?.. Ја могу, мени је лако... Није ти било довољно што си ме пред народом свијетом осрамотила, образ ми скинула и испрљала од мене [illegible] човјека, живот ми отровала, у пријо зазвала и у бијаћо бацила, нешто би сад да ми душу сатрем и да ми и [illegible] живота одмах... Шта... Не можеш ме више,

десио. Неки доктор Крипен, који био пословођа разних фабрика и предузећа, па и сам стајао на челу разних трговачких радња, убио је своју жену, а сем тога је, како се мисли, извршио и друге злочине. Када су га власти узеле на одговорност, њему је измакло за руком, да са мис Неве, женском, с којом је у послѣдње вријеме живио, побјегне, али је сада ухваћен у у Канади.

Злочин д-р Крипена откривен је сасвим случајно. Он је рекао, да му жена отпутовала родбини, а доцније је разгласио како је умрла при повратку у Лондон у неком санаторијуму. Њен очув био је осигурао и тражио је, да му се осигурање исплати, али осигуравајуће друштво то није хтјело, док не добије њену посмртницу потврђену од стране власти. Зато се он обрати за посмртницу и тако је окривљено злочинство д-р Крипена над женом му Бел Елморе.

Прво преслушање д-ра Крипена пред полицијским судијом Аугерсом у Квибеку, било је изврдно кратко. Одиграло се овако:

„Јесте ли ви Хајлеј Крипен?“ — упита судија.

„Јесам“.

„Ви знате зашто сте овдје?“

„Да“.

„Допуштате ли, да је дама, с којом сте овамо дошли мис ле Неве?“

„Да“.

„Какве народности?“

„Американац“.

„Вероисповјести?“

„Римокатолик“.

„Да ли сте ви ожењени?“

„Ја сам градирао на свеучилишту Минхен, па и ако нијесам строго уздржаван, ипак сам умјерен у ужитку алкохолних пића“.

„Познајете ли овога чиновника?“ — упита Крипена судија, показујући на полицијског инспектора Дева.

„Да, то је г. Дев“.

„Јесте ли спремни с њим се вратити у Енглеску?“

„Да, с њим или са сваким квалификованим чиновником“.

Судија је на то преслушање одгодио на 14 дана. Преслушање било је тајно. Мис Ле Неве није се могла преслушати.

Из Нев-Јока јављају да је Мис Ле Неве одвише болесна, да би могла изаћи пред истражнога судију. Њезино је преслушање и ради тога одгођено. Она није у Бедфорду, већ у једној спаваћој соби. Одмах, чим је била затворена добила је од својега оца брзојав, који гласи:

„Признај све!“

Полицајски инспектор Дев држи, да се мис Ле Неве не може никако довести у савез са грозним злочином д-ра Крипена.

Како се сада јавља, д-р Крипен није путовао у својству проповједника, већ као трговац Џон Фило Робинсон. Капетан Кендал не би никада посумњао у истинитост Ромбинсоновог имена, да није мис Ле Неве била преобучена у дјечака. Капетану паде у очи смијех дјечаков и обли бокови. Тек сада је започео да сумња и почео је да проматра тај пар. Кап. Кендал није знао да га чека награда од 1250 долара (30 000 К).

Како се сада сазнаје, износе трошкови полиције ради потјере д-р Крипена укупно 150 000 круна.

Неки г. В. Лунге у Лондону, који је дуже времена стајао у пословном саобраћају са д-ром Крипеном, вели вели о Крипену ово:

Ја сам упознао Крипена године 1896. или 1897., кад сам на темељу једнога огласа хтио да ради једнога мјеста за мене и посредује. Крипен био је онда пословођа фабрике „Munuons Remedes“ у Хавтерсбург Авансе. У прва три мјесеца, што сам ступио у овај посао, нијесам видио г-ђу Крипен. Касније долазила би чешће пред вече у пословницу. Ја сам често касније пошао у њихов стан, да обавим наредбе. Колико сам могао видјети, живјели су обоје врло добро. Крипен био је 18 мјесеци у служби споменуте фабрике. Вријеме је пролазило мирно и без упадица. Г-ђа Крипен пјевала је у некоме орфеју, и ја сам видио њезине колеге и колегинице, које су давале у нашем послу rendezvouse. Године 1794. оде Крипен у Америку оставивши своју жену у Лондону. Код се године 1900. врати, преузео је управу Sovereigen Remedy i Comp. у Оф ордстрету, те ми је ту такођер дао намјештење. За то читаво вријеме нијесам видио г-ђе Крипен. Онда је преузео д-р Крипен Другов завод и мене је такођер тамо намјестио код укрцавања. Д-р Крипен држао је ординацију за оне, који су тражили лијека противу глухоће.

Ту нијесам такођер видио г-ђе Крипен, осим у његовом стану. Ту се налазила плочица са натписом „Веле Етеопоае, сликарица минијатура“. Што ја знам, она није никада сликала, али знам, да су намјештеници Крипенови извађали слике en miniature. Осим тога Крипен се бавио и једним тајним лијеком, који је прозвао „Amorette“. Он је то држао тајном и све обављао поштанским путем. Касније поћ е др. Крипен опет у службу Sovereign Remedy, и ја сам касније дошао к њему као први асистент. За ово се вријеме бавио и продајом једне масти против глухоће. Крипен није био дипломирани зубар, он није никада ни извађао операције, већ се бавио само са приређивањем умјетних зуби, које су у истини радили његови намјештеници. Уиљед добрих препорука он је чинио сјајне послове.

Мис Ле Неве видио сам први пут у Дронетову заводу, где је била намјештена као писачица на машини. Г-ђа Крипен долазила је често овамо и разговарала с њом у тајну, како то обичавају жене шефова са намјештеницима свога мужа. Сам др. Крипен није с њоме имао друге односе него као шефа према својој подчињеној. Др. Крипен мени није ништа причао, да је његове супруге нестале. Под конац мјесеца вељаче, случајно сам чуо, да је отпутовала у Калифорнију. И Мис Ле Неве говорила је мени о томе. Ја се живо сјећам данас, кад је дошао брзојав, да је г-ђа Крипен мртва. Касније опазио сам, да Мис Ле Неве носи вјенчани прстен. Неко је јавио, да је др. Крипен вјенчао Мис Ле Неве.

Др. Крипен био је добар шеф и генијалан човјек — вели В. Лунд — врло радан и врло услужан.

Из Народа

Земљорадничка задруга у Спужу

Извјештавају нас из Спужа:

У Спужу је основана прва земљорадничка задруга уз припомоћ чиновника министарства унутрашњих дјела г. Петра С. Филиповића. Из средине задругара, којих има 40 на броју, изабрана је управа задруге под предсједништвом кап. Николе Кнежевића; благајник (рачуновођа) је Јаков Рајичевић, а чланови одбора оф. Јошо Брајовић, оф. Павле Милошић, потпоручик Милован Мећикукић, и Милутин Рогановић.

У надзорни одбор су: предсједник потпор. Машан Ђурановић, предсједник општине оф. Лука Вујовић, дјеловођа Саво Савићевић, писар кап. суда, а чланови Никола Ђуричковић и Тодор Брајовић.

Имена задругара су: Никола Кнежевић, Лука Вујовић, Машан Ђурановић, Милован Мећикукић, Јаков Рајичевић, Павле Милошић, Панто Бојевић, Саво Савићевић, Рашко Божовић, Ђукан Божовић, Ристо Милошић, Јагош Брајовић, Панто Радетић, Саво Стојовић, Никола Ђуричковић, Перо Костић, Милутин Рогановић, Ровица Драгићевић, Мишир Делибашић, Божо Делибашић, Перо Кадић, Милош Пејовић, Радоје Пејовић, Јован Ћешковић, Лука Јовановић, Милован Жарић, Андрија Жарић, Петар Жарић, Токо Дедић, Јово Душић, Јован Радуловић, Петар Вукошић, Јанко Павићевић, Марко Брајовић, Мило Јововић и Стеван Павићевић

Домаћи послови

„Salvator“. Г. Косто Лучић, извршио је 24. о. м. код петињског мајстора Ј... дан покушај са ручном справом за гашење пожара „Salvator“ (изум хрватски), која је стекла и у хрватској и на Сремској за врло кратко вријеме огромно потраживање. Јуче смо видјели, како је та справа угасила за непуних 30 секунда сандук 1¼ 1¼ 2 m. велик пун лишћа и дрва натопљен петролеумом, а да је остало у справи ¼ течности. Покушају су присутни били поред осталих Његово Високопреосвештенство Митрополит Митрофан, државни савјетник г. Мило Дожић и заст. шк. надзорника г. М. Вукодаовић. Надамо се, да ће у првом реду наша државна надлештва и школе, а тако и трговци и приватници похитати да одмах набаве ту неопходну справу за сразмјерно незнатну цијену од 67 перпера (са царином и подвозом до Цетиња). То ће тим прије учинити што наша мјеста не само да немају никаквих сличних справа и ватрогасних друштава, него често пута ни воде, да и најмањи пожар угуше. Руковати са овом врло простом и јединственом справом може и дијете, чим само једанпут види њену употребу.

П. Д.

Хроника

Одвратне измишљотине. И београдска „Политика“ спада у оне листове, који са највећом злурадошћу фабрикују и кроз своје ступце пуштају најодвратније измишљотине било у виду „дописа са Цетиња, било у виду разних сензационих вијести. Чиме се са тим иде јасно је свакоме и ми се не бисмо на те одвратности ни осврнали, као ни на остале многе друге, које су, у послѣдње вријеме, с нарочитим планом пуштане кроз познате српске листове, да „Политика“ није овој најновијој фабрикацији дала нарочиту важност и угледно мјесто у листу, износећи како су са Цетиња послана двојица да у Америку убију неке личности, које тобоже сматрају цетињским власницима и како се сва писма из Америке у Црној Гори у полицији отварају. „Политика“ брижљиво крије имена те двојице што су тобоже послани са Цетиња у Америку, пошто би изношењем тих имена најбоље открила ову најновију лаж, јер нити је ко у таквој или сличној мисији пошао, нити има и мало истине о прегледу и отварању писама у полицији. А да би те своје одвратности још боље истакла, „Политика“ није презала да дивљачки не насрне чак и на скромног просвјетног радника г. Радомира Кривокапића—Орлинског, изврћавајући га руглу и подсмјеху због његових књижевних радова, означавајући га као полицијског практиканта, и ако се добро зна, да је г. Кривокапић учитељ на Грахову и да његови скромни књижевни радови имају много веће важности но сва пискарања „Политике“ и њених савезника у одвратним насртајима на Црну Гору и прилинама у њој.

Дневник

Нашљедник Мекленбуршки. — Његово Краљ. Височанство Књаз Фидрих, Нашљедник од Мекленбург-Стрелитц... Њих. Кр. Височанства Књаза Нашљедника... високи тост ужива натоплије гостопримство од стране своје драге сестре и свога зета, као и од цијеле књажевске породице. Његова узвишена сестра Књагиња Нашљедница не пропушта ништа да учини што би Њеноме миломе брату боравак у нашој пријестоници и Црној Гори направило што пријатнијим.. Онамад је Високи Гост са Књазом Нашљедником и Књагињом Милицом и пратњом учинио излет до Подгорице и Зете. Са дивљењем је посматрао природне љепоте околине Скадар.-Језера и остале крајеве, кроз које се провезао за вријеме излета. Књаз Нашљедник и Књагиња показивали су своме госту сваки љепши крај. Прекјуче је Нашљедник Мекленбурски на аутомобилу учинио излет до Ловћена С њиме су и тога пута били Књаз Нашљедник и Књагиња Милица. На Ловћену је био спремљен пољски ручак. У дивној ловћенској хладовини, уживајући у посматрању његове величанствене природе, Високи Гост је провео са сестром и зетом до у вече, кад су се сви заједно вратили на Цетиње.

Синоћ је у парку Двора Књаза Нашљедника био скетинг уз свирку војне музике и тамбурашког збора.

NACIONALNA BIBLIOTEKA CRNE GORE ĐURĐE CRNOJEVIĆ

не можеш кући моје, тежак сам ти... То ми је хвала на добру што сам ти чинио, што сам твоју лаж пред цијелијем свијетом пригрлио у кућу те довео, и никад ни једне ријечи не рекох за све то, пазећи те и пштећи се, да ти добро буде и да на мене не зажалиш...

Скрушено је пала пред њим и зацвилила:

— Убиј ме, сијеци на комаде, ђаволини ме, нећу рећи ни куку ни леле, нити ћу зажалити на тебе и добру душу твоју... али немој тако, немој ме ријечима и пријекорима убијати... Крива сам ти, то знам, то осјећам, то ме тишти, то ме убија, ал зато идем... бјегам у свијет, гдје ме очи воде и ноге носе. Идем да ми се срамота и страх не зна, јер више не могу да подносим живот у твојој кући, да јутром и вечером гледам како се патиш због мене... Смилуј се, опрости ми и пусти ме.

Он је ћутао и не рече јој ни ријечи. Погнуо главу и загледао се пред собом као да даха у себи нема и као да је са собом начисто.

*Она га је гледала своји*ем тамним очима преплашено и страшливо очекујући да се њеној молби одазове

— Идеш? — сухијем је гласом питао.

Она је само главом климнула, уздишући дубоко и јецајући. Цијело јој је тијело дрхтало, а кошуља се на њој тресла одбијајући се од њеног једрог младалачког тијела, које јој је овлаш покривала.

— Био ти срећан пут! — изусти он, привлачећи главу јаче грудима и загледајући се чисто.

Поводећи се и јецајући, она се маши његове руке, која је била хладна као лед, али је он брже трже, чисто уплашен од додира с њоме, и окрете главу у страну.

Гушећи се у плачу и поводећи се, она подиже очи и погледа га нježно и благо, али како му се лице грчевито купило и отезало, остављајући дубоке трагове, она се трже. Очекивала је да ће је бар при растанку погледати.

— С Богом! — рече.

Он се измрити и сасвим окрете главу од ње.

Као поражена она је застала. Осјећала је како је нешто гуши и како је снага напушта. Погледала га је дубоким погледом, као да је хтјела, да од њега измоли послѣдњу ријечу ријеч. Али кад он оста хладан према њој, она се поведе и опет пред њиме паде.

— Шта је?.. Што не идеш? — љутио се, а глас га је стезао у грлу.

Запиштала је и проплакала из дубине душе, свесрдно.

— Иди! — чисто је руком гурнуо — Немој да ме мучиш и кињиш... Иди... Остави ме на миру. Пусти ме бар сад...

Крупне сузе јој се котрљају низ образе, груди надимају, а тијело јој се крши и ломи. Тужан поглед упире у њега као да моли, преклиње и запиње.

— Хвала ти... И нијесам за боље! — чисто се загушила она.

Он је плануо. Раздражено је скочио, не владајући собом:

— А да што би!.. Казала си, да си од мене остала бремена, и ако те честито нијесам ни погледао: и ја, а и што бих друго, само да је са мање брике, признадох и узех те. Довео сам те у кућу и казао да ни зашта на мене не зажалиш, за твоје дијете поштио сам се као да ми је рођено, па би сад у свијет... Није ти згода овдје код мене, да радиш што хоћеш... Хтјела би, као и дјевојком, да распусто живиш, да купиш момчад око тебе... На добро, кад ти је наспело — иди, не браним ти... На што би још? Хоћеш ли душу моју, хоћеш ли срце да ми ишчупаш и крви да ми се напијеш што ли?

Дрхтао је сав од силних узбуђења, хватајући се за прса, у којима му је срце ударало убрзано и свом снагом, као да би му из груди да искочи. Одахнуо је и онда нижим гласом наставио:

— Ако ико, ти најмање имаш да се пожалиш... Три смо године заједно, три године *као те на врату носим као најсмиљи* терет... Волио сам више да ја страдам него ти. Није сам ти једног знака дао да примјетиш шта је са мном и како ми је. Нијесам хтио да зажалиш на мене. Чак те никад нијесам ни питао, а камо ли да сам ти једне пријекорне ријечи рекао за све оно што си учинила од мене... На ни то ти није право, и то ти није доста... Не можеш код мене, на лијено: иди... и што је више?

— Не гријеши душе! — чуо се њен пригушени глас.

— И ти, зар и ти још о гријеху збориш! — жестио се он надносећи се над њоме и дрхтећи од љутине.

Она се увијала, ложећи се све у спази и грајући. Упирући у њ свој поглед пун молбе, страха и очајања јецала је:

Тако ти Бога, тако ти доброг срца твога не хрви ме, не убијај ме, него ме одједном смрви, учинићеш севап и теби и мени... Тешко ми је било, нијесам имала смјелости, *бојала сам се да те не пријеђем и нијесам ти* никад помислила, али кад смо сад на ријечи, чуј ме, саслушај ме, но ћеш и сам признати да не могу више...

— А ја? — стењао је он.

(Свршиће се)

ра Радничког Друштва. На скетингу, као и сваки пут раније, бјеше и синоћ много одличних званица, које при прекрасном освјетљењу и у пријатној хладовини љетње вечери уживају у томе лијепоме спорту. Књаз Наслједник од Мекленбурга Стрелица, у чију је част ономад вече био приређен сјајан скетинг за много званица, и синоћ је био присутан међу гостима, налазећи се у кругу књажевске породице, који га на сваком кораку предусретају њежном пажњом и сродничком топлином.

Султаново изасланство. Као што смо извјештени, у недјељу, стиже нарочито изасланство од стране Султана, да честита Њ. Кр. В. Књазу Господару педесетогодишњицу владавине. Као што се говори, на челу изасланства биће бивши велики везир Хусејин Хилми паша.

Принцеза Јелена на Цетињу. Као што из Београда јављају на Цетиње ће са престолонаслједником Александром доћи и принцеза Јелена, да узме учешћа у свечаностима свога Дједа и Бабе. Њихов долазак на Цетињу се држи да ће бити у времену од 12—14 августа. Ко ће све у његовој свити бити још није објављено.

Новинарско Удружење на Цетињу. Управа Новинарског Удружења у Београду ријешила је, да учествује на свечаностима на Цетињу, те је одредила и нарочите изасланике. Од стране Удружења на Цетиње долазе: г. г. Стеван Ћурчић, предсједник, Милан Ј. Мићић, потпредсједник и Наум Димитријевић. Сем тога управа овог Удружења је упутила новинарима ову *обавијест: Ако би који од г. г. новинара желио ићи на Цетиње, приликом свечаности Књажеве прославе јубилеја, може се обратити предсједнику удружења г. Стевану Ћурчићу или потпредсједнику г. Милану Ј. Мићићу, који су се, у име Новинарског Удружења, примили* да такве госте пријаве цетињскоме одбору за дочек, ради стана и евентуалне израде олакшице у подвозу. Ми од наше стране истичемо, да одбор за дочек прима пријаве најдаље до 1. августа.

Фалсификат. Београдски полуслужбени „Дневни Лист“ вели, да су са Цетиња у свијет пуштене тенденциозне вијести о посјети Краља Фердинанда. „Дневни Лист“ је и у овој прилици, кад је у питању Црна Гора, обишао истину. Са Цетиња никоме и ништа није јављено о посјети Његовог Величанства Краља Фердинанда. Гласови о доласку Краља Фердинанда на Цетиње потекли су наприје из београдских диспозиционашких листова. Отуда су пренесени у страну штампу.

„Дневни Лист“ на даље јавља, како је бугарски посланик у Бечу изјавио у бечкоме листу „Цајту“, да „Краљ Фердинанд неће ићи на Цетиње, али да се зна добро, ко и са каквом тенденцијом протура гласове о посјети Краља Фердинанда Књазу Николи“ (ово под наводницама цитира сам „Дневни Лист“).

Ми примамо, међу многим осталим европским листовима, и бечки „Цајт“. У њему нијесмо нашли поменуту изјаву бугарског посланика у Бечу. Ради тачнијег обавјештења обратили смо се телеграфски једноме познанику на страни, да нас извијести, у чем је истина. Тај нам је познаник, чак по овлашћењу саме редакције „Цајта“, одговорио, да у „Цајту“ није никако ни излазила изјава бечког бугарског посланика, коју је саопштио „Дневни Лист“.

Дакле, „Дневни Лист“ се просто послужио ординарном измишљотином и фалсификатом, само да би могао обманути своје читаоце, да Краљ Фердинанд неће на Цетиње. У ту сврху подметнуо је бугарском посланику да је учинио изјаву, коју није дао.

Оваквом начину борбе противу Црне Горе и њеног угледа не треба се чудити. Зар је онима који су нам слали и бомбе, тешко се латити противу нас и фалсификата!

Допутовао. Њемачки посланик г. Пилгрим де Балтаци, који је са г-ђом дуже времена био на одсуству, повратио се на Цетиње и примио своју дужност. Досадањи његов замјеник књаз Хецфелд, који је на Цетињу за вријеме одсуства г. Пилгрима био њемачки отправник послова, отпутовао је са Цетиња.

Прослава на Цетињу. Многи српски, хрватски и страни листови доносе обавјештења, која је дао одбор за дочек и размјештај гостију учесницима прославе педесетогодишњице владавине Њ. Кр. В. Књаза Господара.

Научно путовање. Г. д-р Бено Волф, судија из Елберфелда, који се бави изучавањем пећина и подземних слојева, послије краћег боравка на Цетињу отпутовао је у унутрашњост ради научних истраживања. При повратку ће се зауставити на Цетињу, да присуствује свечаностима јубилеја.

Хљеб. У послједње вријеме се врло осјетно примјећује, да израда и справљање хљеба није онако како би требало да је. Нарочито пада у очи како је хљеб врло често непечен. Наши би пећари требали *сами да буду толико увиђавни, да* обрате већу пажњу на справљање хљеба, јер кад су толико алчкави сада, што се тек може очекивати за вријеме јубиларних свечаности, када ће потрошња бити огромна и када ће хљеб морати спремати много више него до сада. Кад сада не поклањају довољно пажње, какве ће бити тек онда. — Истичући ово, држимо да нећемо бити принуђени да за ово тражимо интервенцију власти и да неће наши пећари дозволити да им се у томе погледу замјера.

Скупоћа. С дана у дан скупоћа постаје све већа у колико се приближују јубиларне свечаности. Она не потиче природним путем, нити јој узрок лежи у високим цијенама животних намирница и у стварној оскудици. Она је извијештачена. Узрок јој лежи у томе што би многи хтјели да се користе доласком гостију о јубиларним свечаностима. Дижу се цијене становима, храни и другим животним намирницама само зато што се сопственици станова, хотела и кавана надају, да ће имати прилику да одређују цијене по својој вољи. Није нам познато да ли је што урађено по тој ствари, али је насушна потреба, да се томе стане на пут. И општина и власти и надлежни прославни одбори ту могу да учине много. Ако нијесу већ предузимали потребне кораке крајње је вријеме, да учине све, да се спекулисању појединих стане на пут и да се ово питање тако важно и прешно ријеши на погодан начин. Разумијемо, да би требало сопственици станова, хотела и кавана да се користе и да за ове дане у штети не буду с погледом на труд, који су уложили и улажу, али да то буде у извјесним границама и умјерено, а нарочито да се тим не штете интереси сталног грађанства, који су овом скупоћом највише изложни. Зато и апелујемо на надлежне да не само сузбијају сваки покушај у овоме правцу, него и да стану на пут томе. Одбор за дочек гостију како чујемо већ је предузео потребне мјере за утврђење цијена, па се надамо да ће му власти бити потпуно на руци.

Трговински уговор са Аустријом. Страни листови доносе: Преговори између Аустро Угарске и Црне Горе за закључење трговинског уговора запели су. Мало је наде, да би се преговори могли до свршетка декембра извршити, кад истиче садањи уговор. Са аустриске стране изјављује се, да се Црној Гори ишло у сусрет, али да је она постављала захтјеве, који се никако нијесу могли примити.

И ако ова вијест долази из Бечa, она није ни мало тачна. На прво мјесто између Црне Горе и Аустро-угарске нема уговора и ми се налазимо у неуговорном стању. Према томе не може ни у децембру никакав уговор да истече кад и не постоји и кад се већ толико вријеме на робу из Аустро Угорске примјењује максимална тарифа. У колико смо се могли обавјестити, за сада ствар стоји овако: главне тачке уговора још су предмет студије како на Цетињу тако и у Бечу и врло је вјероватно да ће у мјесецу октомбру доћи до жељеног споразума у свима тачкама, јер апсолутно не стоји тврђење да је Црна Гора истицала ма какве захтјеве који се не могу усвојити.

Господарев портрет. Мило Врбица, наставник подгоричке гимназије израдио је у природној величини најновији потрет Њ. Кр. В. Књаза Господара. Рад је живопис и о његову излагању добијамо ово обавјештење: У салону гостионице „Слога“ изложен је најновији портрет Њ. Кр. В. Књаза Господара у природној величини (умјетнички рад проф. Врбице.) Изложба ће почети дана 28. ов. мј. и трајаће за пет дана; улазнице (1 перпер) могу се добити у Књижари А. Рајновић и гостионици „Слога“.

Пажња родитељима. Како се на Цетињу врши инсталација електричног освјетљења, то би родитељи требали да обрате стргу пажњу на дјецу и да одраслије поуче од опасности електрике како не би додиривали жице и не би бали излагани опасностима. Жице, које служе за спровођење електричне струје, опасне су и зато треба да се свако клони од додира са њима.

Шала и забава

Ах тако!

Нека ученик морао би одговорити на питање, шта значи „глума“ на француски (le Spectacle). Пошто није знао, помогне му професор, с упутом: „Шта вели твој отац, када код куће правите галаму? (Тим питањем је професор мислио, да ће ученик казати: „Шта правите (Spectacle) шпектакл!“

А ученик, сјетивши се, да његов отац увијек каже: „Шта радите толики кравал“ (галама) рече брзо пун весеља:

„Глума значи француски: „le crawall“.

Малерозан човјек.

У једној гостионици нестаде наједанпут електричне свјетлости, тако да гости сједе у мраку већ десет минута.

Један гост (у себи): — И ја увијек морам да будем у малерозан... баш сам сад нашао да платим!

ЧУВЕНИ

ФРАНЦУСКИ ШАМПАЊЕР

и

ШВАЈЦАРСКИ ЕМЕНТАЛЕР СИР

нуди агентурна и комисионарска радња

ХРИСТИФОРА МОРАВЦА

ПОДГОРИЦА

К'о да пушка пуца, так' се свуда хори
О јевтиноћи и доброј роби
Христифора Моравца

НОВО! САМО ОВОГ ЉЕТА НОВО!

ГОСТИОНИЦА и КАФАНА

„ДУРМИТОР“

НА ОБИЛИЋА ПОЉАНИ

Отвара се приликом јубиларних свечаности нашег Узвишеног *Књаза Господара,* а примаће господу посјетиоце почевши од недјеље 25. ов. мј., па до свршетка јубиларних свечаности.

Велика сала (шатор), лијепо удешена за *хладовање и почивку* гостију.

Снабдјевена је са свим најбољим домаћим и страним пићем, и пивом; великом количином добре старе шљивовице и клековаче одличне.

Закуске (јела) има више врста, као: Пршута, салама, сира, јаја, слатко, печења, срдела, туновине и т. д.

Господи посјетиоцима стоји на расположење Друштво Српских Свирача.

Цијене умјерене, услуга брза и тачна.

Цетиње, 24. јула 1910.

Моле за што већу посјету.

С поштовањем

Драгутин Ђоковић, Милош Мариновић, Шалета Данчевић,
Николићани.

2—2

NACIONALNA BIBLIOTEKA CRNE GORE ĐURĐE CRNOJEVIĆ

Штампа К. Ц. Државне Штампарије. Власник и одговорни уредник Лазар Чобељић